

Mi újság a városi könyvtárban?

Kinyitottunk néhány lapot és belenéztünk a hőember pocakjába Berkesi Gáborné olvasószolgálatos–könyvtárossal

Széles lapkínálattal várja az embereket a Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Tourinform Zirc. Folyóiratmustrát tartottunk Berkesi Gáborné Klárával, aki a közelmúltban sikeresen lezajlott téli olvasópályázatról, a HóOlvasóról is beszámolt. Benczikné Tóth Magdolna intézményvezető pedig elújságolta, hogy hamarosan elérhető lesz a könyvtár honlapján a Zirc és Vidéke újság.

Közel száz folyóirat közül válogathatnak azok, akik betérnek a József Attila utca 1-es szám alá. Az igazgató asszony elmondja, év elején mindig tájékoztatják a lakosságot a kínálatról. – Nem panaszkodhatunk – fogalmaz az állománnyal kapcsolatban, inkább a régebbi folyóiratszámok tárolásával akad gondjuk. Ezeket egy évig tudják megtartani, ezt követően kénytelenek selejtezni, van, amit átadnak a zirci kórháznak és a Segítő Kezek Házának. Egykoron működött raktárunk a Rákóczi téri üzletsoron, de ezt felszámolta a helyiség tulajdonosa, az Általános Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet.

Vannak lapok, amiket kénytelenek lemondani, de ugyanakkor frissül is az állomány. A jogszabályokat tartalmazó Magyar Közlöny azért nem jár már a könyvtárba, mert

egyrészt nagyon drága az előfizetése, másrészt alacsony volt az olvasói köre, havonta mindössze két érdeklődővel lehetett számolni. Dr. Árpásy Tamás, a város jegyzője vállalta, hogy szívesen ad felvilágosítást azoknak, akik a Közlönyből tájékozódtak, vagy tájékozódnának. Ugyanakkor a Magyar Bazárral, az Elixírrrel, a 3. évezreddel bővült az elérhető folyóiratok köre. A Bazárt a megváltozott társadalmi körülményekre, a zirci álláskereső újévi növekedésére való tekintettel nyitották meg az olvasók előtt. Az irodalmi folyóiratokat a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával tudják beszerezni – mondja Magdolna, aki

egy örömteli hírről is beszámol: hamarosan olvashatóak lesznek digitálisan városunk két éve megszűnt nyomtatott sajtójának, a Zirc és Vidéke lapnak az évfolyamai az elmúlt húsz évből. A helyismereti dokumentumok digitalizálását a könyvtár nyertes TIOP-pályázata is elősegítette – teszi hozzá. A folyóiratok kölcsönözhetőségéről is esik pár szó, de látom, az intézményvezető nem akarja elvenni munkatársa, Berkesi Gáborné kenyerét. A folyóiratok irodalmában-birodalmában ugyanis a leginkább ő van otthon.

Azért ahogy az igazgatói irodából az olvasóterembe jutunk, szinte kuriózumnak számító értékeket is találunk az üvegpalcok mögött. Ilyen Petőfi Sándor: A helység kalapácsa című paródiája hangos könyvének egy nagyon régi változata.

Apropó, üvegpalcok! A könyvtár miniatűr kiállításoknak is helyet biztosít, szívesen várnak régi játékokat, gyűjteményeket például matchboxokból – mondja Klára, az intézmény olvasószolgálatosa.

Arra törekszenek, hogy minél szélesebb réteget tudjanak ellátni folyóiratokkal, szívesen fogadnak ajánlásokat, és igyekeznek teljesíteni a kéréseket, természetesen a költségvetés függvényében – foglalja össze a könyvtár folyóiratokkal kapcsolatos filozófiáját Berkesi Gáborné. Már első látásra megállapítható, hogy rendkívül széles skálán mozog a folyóirat-irodalom, szinte minden korosztály, társadalmi réteg talál magának olvasnivalót, legyen szó barkácsolásról, történelemtől, sztárokról, kertészkedésről vagy éppen tudományról.

Beszéltünk már lemondott és újonnan beszerzett folyóiratokról, de nem beszéltünk az újra megrendeltekéről. Ezek alapvetően két csoportba sorolhatók: az elsőbe tartoznak azok, amelyek megszűntek, de újraindultak, például a Magyar Konyha, amelyre nagy igény van a zirciek körében. A másik csoportot alkotják azok a lapok, amelyeket a könyvtár mondott le, hogy aztán újra kitegye polcára, ilyen a Rádiótechnika. A lemondás oka az olvasók számának csappanása, majd újránövekedése. Erre különösebb magyarázatot nem talál Klára, viszont megismerteti velem az újság olvasóköreit: a helyi lakosok közül többen is bütykölik otthon a régi rádiókészülékeket, s innen merítenek praktikákat a szereléshez. Lehet, hogy egy új, vagy reneszánszát élő zirci hobbival állunk szemben?... Nem csak új lapszámok vannak, fegyelmezetten sorakoznak egymáson a már megsárgult példányok 1979-ből, 1992-ből.

Az otthoni foglalkozásokra szintén nagyon odafigyel az intézmény: lakásbelsőt például 5 különböző lapból lehet szépíteni. Ezek különböző színvonalon próbálják megerősíteni a

„Mindenhol jó, de legjobb otthon” közmondást. A Családi Házat Klára azoknak ajánlja, akik egyelőre csak tervezik az építkezést, segítséget adhat a lapban megtalálható sok-sok alaprajz. Ha már kész az otthon, kezünkbe vehetjük az Ötletmozaikot vagy a Praktikát, elsősorban nemtől függően: előbbi viszonylag friss újság a könyvtárban, ebből a férfiak lehetnek el egy-egy ötletet a barkácsoláshoz. Utóbbi inkább a hölgyeknek, illetve gyerekeknek ajánlott, megtudhatjuk az aktuális számból például, hogy hogyan lehet gyöngyből vagy papírból kokárdát készíteni. – Az emberek – különösen a hölgyek – szeretnek olyan ötleteket gyűjteni, amelyeket kevés ráfordítással megvalósíthatnak –

mondja Klára, majd hozzáteszi: bizonyos lakáskultúrák lapoknál megengedik a hétvégére való hazavitelt, megteremtve ezzel az alaposabb áttekintés vagy esetleg egy rajz kimásolásának lehetőségét nyugodtabb körülmények között. A lakásból a szabadba menve a Kerti Kalendáriummal találkozhatunk, könnyen kezelhető, írólap-formátumú kiadvány, amelyben egy egész hónapra található instrukciókat, többek között permetezéssel, metszéssel kapcsolatban.

Az iskolai társadalom esetében több célcsoportot határoz meg az olvasószolgálatos munkatárs, amikor folyóiratokat kínál: a Szivárvány Heted 7 Határon alsósoknak szól, különböző feladványokkal, aktuális eseményekhez kapcsolódó cikkekkkel, míg a 2 Zsiráf felsősöknek javallott. Több generáció kedvelt olvasmányát, az Ifjúsági Magazint – megújult külsővel – Klára szerint jobban a hetedik-nyolcadikosok olvassák, s van rá igény. A Csodaceruzából és a Tücsökből anyukák és pedagógusok egyaránt kaphatnak tanácsokat egy-egy nyaraláshoz vagy a közelgő Húsvéthoz. Különösen kedvelt olvasmány a városi könyvtárban az országban egyébként is népszerű National Geographic gyerekváltozata, amelynek a „felnőtt verzió”-hoz képest egyszerűbb a nyelvezete, rövidebbek a cikkei, és több a kép benne. A tudományos folyóiratok történelmi vonala szintén erős a folyóirat-olvasók körében. Még alternatívát is kínál a könyvtár, bár mind a História, mind a Rubicon szól a szakembereknek, s egyúttal az átlagembereknek is.

A közelmúltban a hölgyek érdekében is eljárak, s egy újabb lappal bővítették egyébként sem szűk körű lapcsoportjukat, amelynek skálája a Nők Lapjától a Story-n át a Hölgyvilágig terjed. A Fanny hasonló a felsoroltakhoz: segíti a háztartási munkákat, ugyanakkor meg is tudja szépíteni az olvasókat.

A Kismama közönségét – a folyóirat nevéből kifolyólag – azt gondolom, nem kell külön meghatározni. – Az elmúlt 20 év alatt sok minden változott a tekintetben, hogy milyen ételeket szabad adni a babának – érzékelteti egy példával a lap hasznosságát Berkesi Gáborné, aki azt is elmondja a tárgykörrel kapcsolatban, hogy, ha folyóiratból nem tudnak információt szerezni, elmennek a könyvek világáig. Ilyen volt az az eset, amikor egy anyuka azt szeretne volna megtudni, hogyan kell megkötni a kendőt, ha nem a babakocsiban, hanem a testén viszi gyermekét.

A könyvtárban vannak kialakult olvasói csoportok: már az intézményvezető asszony is elmondta, hogy hatan-nyolcan láncolatot alkotva kölcsönöznek folyóiratot, tudniillik erre is van lehetőség. A tagok előre tudják, hogy a másik mikor viszi vissza a „kölcsönkenyeret”. A napi rendszerességű újságolvasók száma mintegy 15 fő, és 4-5 személyből áll össze az a nyugdíjas asztaltársaság, amely meg is beszél a frissen olvasottakat. Bár forgatják az ellentétes politikai hangvételű napilapokat, a Magyar Nemzetet és a Népszabadságot, nézeteltérésre szerencsére még nem volt példa, legalábbis olyan komolyra, amikor az olvasószolgálatosnak közbe kellett volna avatkoznia.

A már korábban feszegetett szociális helyzetváltozás a könyvtárban is jól mérhető: az utóbbi időben megszorodott a folyóiratot olvasók száma, a megyei napilapnál időnként várólisták is kialakulnak. Jómagam is megtapasztalom, hogy a Veszprém Megyei Napló milyen népszerű, hiszen alighogy kinyitja a könyvtár a kapuit, máris ezt keresi egy idősebb hölgy, s hamarosan kiteríti egy munkásruhát viselő úr.

Mielőtt beindulna az élet a teremben, Klára a pult mögé húzódik, hogy a betérő vendégek kiszolgálása közben egy-két gondolatot fűzzön az OlvasóFa mintájára létrehozott HóOlvasóhoz.

A nyári olvasóláz sok gyereknél visszatért.

Csak annyival vettek kevesebben részt a pályázaton, amennyivel rövidebb a karácsonyi szünet a vakációnál. A cél ezúttal sem a versenyztetés volt, hanem hogy a gyerekek minél több könyvet elolvassanak – mondja a szervező. A fa helyébe egy hóember lépett, a három korosztályt pedig a hógolyók eltérő méretűre rajzolásával különböztették meg. „Görgessük együtt kövérre a könyvtári hóember pocakját!” – állt a pályázati kiírásban, s az eredmény visszaköszön az épület egyik belső faláról és egyben képünkről is.

Alapvetően két kérdés érdekelt, egyrészt, hogy kötődtek-e az olvasmányok a télhez, másrészt, hogy a pályázatban résztvevő legkisebb korosztály, az óvodások között volt-e olyan, aki már tudott olvasni. (Az esetükben ugyanis nem olvasásról, hanem hallgatásról van szó, a felolvasók pedig a családtagok.) Az első kérdésre meglepő válasz érkezik, a benevezett gyerekek az ünnepek között inkább olyan regényeket olvastak, amelyeknek a cselekménye nyáron játszódik. A második kérdésre válaszolva Berkesi Gáborné elmondja, voltak olyan óvisok, akik már el tudtak olvasni pár sort, de jelen esetben nagyobb terjedelmű művekről van szó, ahol elkelt a szülők, nagyszülők segítsége.

A hóember pocakján két csillag látható, de felkerült rá egy harmadik is, hiszen a 6 év alattiak közül a legtöbb mesét Szabó Csillag hallgatta. Az kisiskolásoknál a legeslegjobban Tóth Dominika aktivizálta magát, míg a felsősök közül a magyar vitéz nevét viselő Nagy Botond olvasta a legtöbb regényt, aki mindent megtett a győzelem érdekében, ezt mi sem bizonyítja jobban, minthogy egy könyv utolsó sorait az intézmény bejárata előtt olvasta el a családi autóban, zseblámpafényénél. Az „Együtt a könyvtárért”

Tele a könyvtári hóember pocakja. Fiskál Judit festménye

Alapítványnak köszönhetően a szervezők minden résztvevőt emléklappal és kisebb ajándékokkal jutalmaztak meg.

Végül meglátogatom a könyvtári feldolgozószobában Ambrus Líviát, s megérdeklődöm, hogy áll a Zirc és Vidéke. A fiatal munkatárs rajta van az ügyön, így hamarosan olvashatjuk a neten a '91 és 2008 közötti évfolyamokat. Az újság pdf formátumban lesz elérhető, tehát keresni is lehet majd a lapszámokban. A villámlátogatás egyéb haszonnal is járt, a könyvtáros-feldolgozó megosztja velem azt a műhelytitkot, hogy a „Zivi” mellett Horváth Konstantin Zirc történetét is olvashatjuk rövidesen az intézmény honlapján.

Érdeemes lesz fellátogatni oda...

SÁRKÁNY A MŰTŐASZTALON

Berkesi Gáborné Klárának, a Békefi Antal Városi Könyvtár, Művelődési Ház és Tourinform Zirc olvasószolgálatos-könyvtárosának meggyőződése, hogy a szépirodalom olvasására mesékkel lehet rászoktatni a gyerekeket, ebben pedig a családnak nagy szerepe van. A meséknek nem csak pedagógiai, hanem gyógyító funkciójuk is van. Egy válságos állapotban lévő újszülött például úgy maradt életben, hogy a szülők egymást felváltva, folyamatosan olvastak neki az inkubátorban. A lelki szegénységre is gyógyír a mese, ezen orvoslási terület szakértője Boldizsár Ildikó meseterapeuta, aki különböző helyzetekre különböző mesehősöket ajánl. Műtét előtt például sárkányokról kell olvasniuk a gyerekeknek, hogy bátorságot tudjanak meríteni. Változó idők, változó hősök. A mi generációinknak még A Kőszívű ember fiai volt a tantervi olvasmány téli szünetre, manapság már a pedagógusok megválogathatják, hogy milyen regényre kötelezzék a tanítványokat. Így aztán előfordul, hogy bizonyos tanintézményekben a Baradlay fivérek helyére Harry Potter lép.

Kelemen Gábor